

HRVATSKA RIEČ

PREDPLATA: ZA ŠIBENIK DONAŠANJEM UKUĆU TE ZA AUSTRO-UGARSKU
PUŠTOM NA MJESEC K 125. ZA TROMJESEC K 375 POLUGODIŠNJE I GO-
DISNJE RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO K 15 I POŠTARINA. — PLATIVO
I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

JUTARNJI LIST
IZLAZI SRIJEDOM, PETKOM I NEDJELJOM
Telefon br. 31. — Čekovni račun 71.049

UREDNIČTVO I UPRAVA „HRVATSKE RIEČI“ NALAZE SE U „HRVATSKOJ
SKARI“ (Dr. KRSTELJ I DRUGI). — RUKOPISI NE VRAĆAJU SE. — NEFRAL.
KIRANA SE PISMA NE PRIMAJU.

OGLASI PO CIENIKU.

Zaključci uprave stranke prava.

Uprava stranke prava u Dalmaciji na svojoj sjednici držanoj u Splitu dne 4. siječnja 1912. privaća jednouđno sljedeće zaključke:

1. Uprava stranke prava izražaju osobitu hvalu i priznanje svim pristašam stranke prava u Dalmaciji na njihovom uzoritom i ustrajnom držanju u težkim izbornim borbam, koje je stranka prava imala izdržati kroz god. 1911. proti svim nasiljima i protuzakonitostima udruženih pro-tivnika hrvatskog prava i hrvatskog napredka.

2. Stranka prava u Dalmaciji zaključkom svoga vjeća dne 7. rujna 1911. proglašila je, zbog nasilja i nezakonitosti, koja se od god. 1895. obnavljaju na štetu makarsko-petrvanskih pravaša, njihovo izborno pitanje običim pitanjem stranke prava, te je istodobno odlučila suprotstaviti se spomenutim nezakonitostima sa svim mogućim sredstvima, parlamentarnim i izvanparlamentarnim, koje joj stoje na razpolaganje.

Od tada su se izborna nasilja i protuzakonitosti umnožile po cijeloj zemlji i došla su do spoznaje javnosti upravne prevare, nizka i kažnjava djela počinjenja od organa, koji bi imalištiti čistoću i slobodu izbora.

Obzirom, da te silovite i prevarne čine izvršavaju i daju izvršavati, na štetu stranke prava t. j. većine pučanstva, ljudi koji tim sredstvima hoće da sačuvaju svoj položaj vladajuće stranke u pokrajini; obzirom da je taj skup ljudi sličnim načinom pretvorio sve najveće pokrajinske ustanove u najprostije stranačke agencije, tako da one ne služe občoj koristi i dobrobiti zemlje, nego stranački ciljevima, u prvom redu progona pravaša, to uprava stranke prava u Dalmaciji u sporazumu sa svojim saborskim klubom odlučuje:

a) stranka prava u Dalmaciji sa svojim saborskim klubom na saboru u Zadru ima sve svoje sile uložiti te upotrebiti i najskrajnju parlamentarnu sredstva, da se skupu spomenutih ljudi onemogući za sada i za buduće dosadašnje za narod i zemlju ponizujuće, samovoljno i protuzakonito gospodarenje;

b) stranka prava sa svojim saborskim klubom na saboru u Zadru tražiti i postignuti, da se počinjene nezakonitosti kod občinskih izbora poprave i da se, što se tiče sabora, u najkratčem vremenu dade progona pučanstvu "vamnacje", da dodje do slobodnog izražaja istinita njegova volja; a da će u svim pokrajinskim ustanovama vladati podpuna zakonitost i nepristrandost.

Delegat Melko Čingrija.

(Razmatranje za vrijeme njegova govora
u delegacijama dne 29. prosinca).

Beč, 1. siječnja.

"Dalmatinski klub" biraо је у delegaciju dra. Melka Čingrija. Dalmatinski je delegat bio sa 7 od 11 dalmatinskih glasova biran. Pravaši su nosili svoga kandidata. Dali su dokaz da oni sa ljudima današnje većine dalmatinskog sabora ne

mogu ni u ovom pitanju zajednički raditi, dok se ta ista većina u Dalmaciji bori sa napetim silama, da se i nadalje i to pod novom firmom "liberalizma" uzdrži u zemljini korupciji sistem, na korist nekolicine privatnika, na štetu sveukupnog dalmatinskog pučanstva.

U delegaciju je Melko Čingrija došao kao žrtva "Dalmatinskog kluba". Dobio je opredjeljeni marš-routu; ne može napraviti po volji nikakvu ekstra touru. Vezan je ruku. Za nj je izjava predsjed-

mašio Šimun Sapunara — pokojna mu duša! — za koga ljudi živaju kaživali, da ga ošibčitijega i viljenjega nema ni u stolnome Beču među carevim "grandirima", a valaj bi se i silni padishah usred Carigrada zapuhao i upotio, da svu svoju obagje vojsku i parca mu nagije.

A smoždina i snaga?

Nijesam svojim očima vidio, a ljudi jesu govorili, niti bih rada lagati — da mu se o jeseni nekako i u trgovačkom prisiperlu, i gomčini zakasnili s konjima. Ne zna Pavliša, što će od masta, već da bi ga prolito, a grjehotu je prospitati Božji blagoslov i svoje trude. Ražestii se on, zgrabi puni tri mješine, svakoj se zna čest sica u glavi; jednu prebacio preko ramena i zubima je pri omudini zakeči, a po jednu pod lijevu i pod desnu sisu i otokle dolje, lipa eno iz Gidzavaca, kuci sanese.

Uz Pavlišu se ni zasukaj najžešči bura, kad zadru kroz ove naše jedne i gole prodoline, da svu odnesne, a duša ti se u prsimu sledi, ne mogu ogrnjati, jer gdje se bura rödila, gdje — što reku — ručala i večerala, tam joj to eto; uz Pavliš je ne čeka već smrt, kad on ne zna za led.

Ozimis je ga, bračo, svakuda, kud se čulo i ne čulo, prijario, ali kod nas amo i završilo; već da bi se veljom vodom pario, nikako se drugačije ogrnjati. — Nedjelja je po Trima Kraljima, a oko kuće mi stenje bura i luhuće, drma kulan u mer-

nika delegacije Doberninga o slobodi govora mrtva rieč.

Upliv, opreznost, razum, takтика, slabost i pokoreњe njegovih klubskih srdugova stopiše se u njemu u neku kemičku svezu. Ova je neobično djelovala na njegove žive.

* * *

Predsjednik Doberning: Riečima delegat Čingrija.

Meni na desnu sjedeći drug pita: Kojoj stranci pripada Čingrija?

Odgovor: — On je naše gore list.

Upit: — Ali kojoj vašoj stranci pripada?

Odgovor: — Rodom je iz Dubrovnika, Hrvat je. Zastupa ovdje kraljevinu Dalmaciju.

Upit: — Vi ste, gospodine kolega, smješan čovjek. — Oprostite. Zanima me znati —

Odgovor: (prekidom mu rieč) — Razumijem Vas, ali ovdje mi ne pravimo razlike.

Upit: (smijeh se) — Je li Čingrija liberalac ili klenak?

Odgovor: — U delegacijama je Hrvat.

Upit: — Je li hrvatz ili proti vlasti?

Odgovor: — Hrvat ne može biti uz vladu.

Upit: — Tačno. Čingrija pripada Ivčevićevu skupini u parlamentu?

Nasmijah se na notice. Odgovor: — Jest!

Upit: — Čemu se smijete?

Odgovor: — Ime Ivčević i pojnam protuvalinovac sa opričničkim pojmovi.

Upit: — Kako to mislite?

* * *

Na desnoj strani dvorane gospodske kuće u drugom troktetu sjedala u četvrtom redu klupa sjede delegata. Lica su im obrnuta, prama ministarska klupama na lievoj strani. Sa galerija vidi im se zatlijak, leđa i glava. Tko ova trojica delegata ne pozna od prije, lako bi ih mogao zamjeniti jednog s drugim.

Na jednom kraju sjedi delegat Spinčić, na drugom delegat Korošec. Između njih u sredini jedan delegat. Sa galerije vidi mi se biele "kolet" oko vrata, a naravna "kokulica" na temenu glave opravda mnjenje, da je i on delegat "klerikalac". Ipak nije to slučaj. Onaj treći je glamov "liberalac" Melko Čingrija. Kako se je izgubio medju klerikalcima? Zašto nije uzeo mjesto blizu Masaryka? Ovo su dva pi-

mjesto gde će u dvorani sjediti. Izak je bio za nj taj izbor! Sjesti do Masaryka — eh — to bi on bio najvolio. Ali bojan, da ga se radi toga ne proglaši "Masarykianer", dakle čovjekom, koji ne vjeruje u Boga, svratila je njegove korake drugom stazom. Prodje on mimo Masaryka. Pozdravi ga. Tek kada se je našao u dvorani gospodske kuće, mora da je u duši uviđao, da je nasio, jer njegovo blidlico lica nestalo gibanje izmedju klupa, tubrovi pogled, svjedoci su bili njegovog unutnjeg nerazdvojivstva, da je preuzeo nezaušnju zaduču u delegacijama, da se nalazi na mjestu, gdje za nj mjesto nema.

Jest, Melko Čingrija se je borio sa svojim vlastitim „ja“ prije nego je izabran

tanju, koja čovjeku nehotice padaju na mrtva rieč.

Ta na prvi pogled malenkost ima ipak veliko značenje. Delegat Melko Čingrija, videći se u delegacijama izgubljeni, približio se članovima "Hrvatsko-slovenskog kluba". Da je to približenje uslijedilo u svrhu, da delegati južnih Slavena, Dalmacije, Istre i Kranjske, zajednički izstupi u delegacijama, tko je onaj, da ga ne bi pozdravio, odobrio? Ali Melko Čingrija ne smije stupiti u jedno takovo udruženje. Osudjen od svoga kluba, da i u delegacijama kvare zajednički rad svih južnih Slavena, nije se približio Spinčiću i Korošcu, da s njima zajednički radi, premda bivi ovi to bili pozdravili. Razboriti su oni ljudi. Znaju da sami mogu postignuti. Ali trojica delegata južnih Slavena, niti opozicija, niti delegacija Čingrija ne bi zastupao Dalmaciju a ne "Olmačinski klub". Jer pak Spinčić i Korošec ne bi mogli dozvoliti da Čingrija i u delegacijama vodi stranačku politiku, nije ni moglo doći do jednog političkog zbiljenja.

Ova činjenica izgleda da je porazno djelovalo na Melku Čingriju. Tek kada se je našao u dvorani gospodske kuće, mora da je u duši uviđao, da je nasio, jer njegovo blidlico lica nestalo gibanje izmedju klupa, tubrovi pogled, svjedoci su bili njegovog unutnjeg nerazdvojivstva, da je preuzeo nezaušnju zaduču u delegacijama, da se nalazi na mjestu, gdje za nj mjesto nema.

Jest, Melko Čingrija se je borio sa

svim vlastitim „ja“ prije nego je izabran

se neka duševna izravanost. Kako ne bi! Jedan sat prije govorio je delegat Korošec. Svi ministri, svi delegati, svi zajednički činovnici, svi časnici, novinari i slušaoci, ma ako i nisu sporazumi bili sa njegovim izvodima o politici grofa Aehenthala, onu su se iz njegova žive riječi uvjerili, da ona potiče iz unutnjeg uvjerenja govorika.

Nije tako čudo, da je Čingrijevo

mrtilo moralo porazno djelovati na Smoljaku meštra,

Delegat Melko Čingrija čita govor monoton. Kad svrši jednu stranicu, stavi ju izpod nepročitanih. Na jednom se zaustavi malo, da se odmori. Bací pogled na okolo sebe i pred se. U licu

bližao kao krpa. Ruke mu se zatrepu. Jezik

je neka duševna izravanost. Kako ne bi!

Jedan sat prije govorio je delegat Korošec. Svi ministri, svi delegati, svi zajednički činovnici, svi časnici, novinari i slušaoci, ma ako i nisu sporazumi bili sa njegovim izvodima o politici grofa Aehenthala, onu su se iz njegova žive riječi uvjereni, da ona potiče iz unutnjeg uvjerenja govorika.

Nije tako čudo, da je Čingrijevo

mrtilo moralo porazno djelovati na Smoljaku meštra,

Delegat Melko Čingrija čita govor monoton. Kad svrši jednu stranicu, stavi ju izpod nepročitanih. Na jednom se zaustavi malo, da se odmori. Bací pogled na okolo sebe i pred se. U licu

bližao kao krpa. Ruke mu se zatrepu. Jezik

je neka duševna izravanost. Kako ne bi!

Jedan sat prije govorio je delegat Korošec. Svi ministri, svi delegati, svi zajednički činovnici, svi časnici, novinari i slušaoci, ma ako i nisu sporazumi bili sa njegovim izvodima o politici grofa Aehenthala, onu su se iz njegova žive riječi uvjereni, da ona potiče iz unutnjeg uvjerenja govorika.

Nije tako čudo, da je Čingrijevo

mrtilo moralo porazno djelovati na Smoljaku meštra,

Delegat Melko Čingrija čita govor monoton. Kad svrši jednu stranicu, stavi ju izpod nepročitanih. Na jednom se zaustavi malo, da se odmori. Bací pogled na okolo sebe i pred se. U licu

bližao kao krpa. Ruke mu se zatrepu. Jezik

je neka duševna izravanost. Kako ne bi!

Jedan sat prije govorio je delegat Korošec. Svi ministri, svi delegati, svi zajednički činovnici, svi časnici, novinari i slušaoci, ma ako i nisu sporazumi bili sa njegovim izvodima o politici grofa Aehenthala, onu su se iz njegova žive riječi uvjereni, da ona potiče iz unutnjeg uvjerenja govorika.

Nije tako čudo, da je Čingrijevo

mrtilo moralo porazno djelovati na Smoljaku meštra,

Delegat Melko Čingrija čita govor monoton. Kad svrši jednu stranicu, stavi ju izpod nepročitanih. Na jednom se zaustavi malo, da se odmori. Bací pogled na okolo sebe i pred se. U licu

bližao kao krpa. Ruke mu se zatrepu. Jezik

je neka duševna izravanost. Kako ne bi!

Jedan sat prije govorio je delegat Korošec. Svi ministri, svi delegati, svi zajednički činovnici, svi časnici, novinari i slušaoci, ma ako i nisu sporazumi bili sa njegovim izvodima o politici grofa Aehenthala, onu su se iz njegova žive riječi uvjereni, da ona potiče iz unutnjeg uvjerenja govorika.

Nije tako čudo, da je Čingrijevo

mrtilo moralo porazno djelovati na Smoljaku meštra,

Delegat Melko Čingrija čita govor monoton. Kad svrši jednu stranicu, stavi ju izpod nepročitanih. Na jednom se zaustavi malo, da se odmori. Bací pogled na okolo sebe i pred se. U licu

bližao kao krpa. Ruke mu se zatrepu. Jezik

je neka duševna izravanost. Kako ne bi!

Jedan sat prije govorio je delegat Korošec. Svi ministri, svi delegati, svi zajednički činovnici, svi časnici, novinari i slušaoci, ma ako i nisu sporazumi bili sa njegovim izvodima o politici grofa Aehenthala, onu su se iz njegova žive riječi uvjereni, da ona potiče iz unutnjeg uvjerenja govorika.

Nije tako čudo, da je Čingrijevo

mrtilo moralo porazno djelovati na Smoljaku meštra,

Delegat Melko Čingrija čita govor monoton. Kad svrši jednu stranicu, stavi ju izpod nepročitanih. Na jednom se zaustavi malo, da se odmori. Bací pogled na okolo sebe i pred se. U licu

bližao kao krpa. Ruke mu se zatrepu. Jezik

je neka duševna izravanost. Kako ne bi!

Jedan sat prije govorio je delegat Korošec. Svi ministri, svi delegati, svi zajednički činovnici, svi časnici, novinari i slušaoci, ma ako i nisu sporazumi bili sa njegovim izvodima o politici grofa Aehenthala, onu su se iz njegova žive riječi uvjereni, da ona potiče iz unutnjeg uvjerenja govorika.

Nije tako čudo, da je Čingrijevo

mrtilo moralo porazno djelovati na Smoljaku meštra,

Delegat Melko Čingrija čita govor monoton. Kad svrši jednu stranicu, stavi ju izpod nepročitanih. Na jednom se zaustavi malo, da se odmori. Bací pogled na okolo sebe i pred se. U licu

bližao kao krpa. Ruke mu se zatrepu. Jezik

je neka duševna izravanost. Kako ne bi!

Jedan sat prije govorio je delegat Korošec. Svi ministri, svi delegati, svi zajednički činovnici, svi časnici, novinari i slušaoci, ma ako i nisu sporazumi bili sa njegovim izvodima o politici grofa Aehenthala, onu su se iz njegova žive riječi uvjereni, da ona potiče iz unutnjeg uvjerenja govorika.

Nije tako čudo, da je Čingrijevo

mrtilo moralo porazno djelovati na Smoljaku meštra,

Delegat Melko Čingrija čita govor monoton. Kad svrši jednu stranicu, stavi ju izpod nepročitanih. Na jednom se zaustavi malo, da se odmori. Bací pogled na okolo sebe i pred se. U licu

bližao kao krpa. Ruke mu se zatrepu. Jezik

je neka duševna izravanost. Kako ne bi!

Jedan sat prije govorio je delegat Korošec. Svi ministri, svi delegati, svi zajednički činovnici, svi časnici, novinari i slušaoci, ma ako i nisu sporazumi bili sa njegovim izvodima o politici grofa Aehenthala, onu su se iz njegova žive riječi uvjereni, da ona potiče iz unutnjeg uvjerenja govorika.

Nije tako čudo, da je Čingrijevo

mrtilo moralo porazno djelovati na Smoljaku meštra,

Delegat Melko Čingrija čita govor monoton. Kad svrši jednu stranicu, stavi ju izpod nepročitanih. Na jednom se zaustavi malo, da se odmori. Bací pogled na okolo sebe i pred se. U licu

bližao kao krpa. Ruke mu se zatrepu. Jezik

je neka duševna izravanost. Kako ne bi!

Jedan sat prije govorio je delegat Korošec. Svi ministri, svi delegati, svi zajednički činovnici, svi časnici, novinari i slušaoci, ma ako i nisu sporazumi bili sa njegovim izvodima o politici grofa Aehenthala, onu su se iz njegova žive riječi uvjereni, da ona potiče iz unutnjeg uvjerenja govorika.

Nije tako čudo, da je Čingrijevo

mrtilo moralo porazno djelovati na Smoljaku meštra,

Delegat Melko Čingrija čita govor monoton. Kad svrši jednu stranicu, stavi ju izpod nepročitanih. Na jednom se zaustavi malo, da se odmori. Bací pogled na okolo sebe i pred se. U licu

bližao kao krpa. Ruke mu se zatrepu. Jezik

je neka duševna izravanost. Kako ne bi!

Jedan sat prije govorio je delegat Korošec. Svi ministri, svi delegati, svi zajednički činovnici, svi časnici, novinari i slušaoci, ma ako i nisu sporazumi bili sa njegovim izvodima o politici grofa Aehenthala, onu su se iz njegova žive riječi uvjereni, da ona potiče iz unutnjeg uvjerenja govorika.

Nije tako čudo, da je Čingrijevo

mrtilo moralo porazno djelovati na Smoljaku meštra,

Delegat Melko Čingrija čita govor monoton. Kad svrši jednu stranicu, stavi ju izpod nepročitanih. Na jednom se zaustavi malo, da se odmori. Bací pogled na okolo sebe i pred se. U licu

bližao kao krpa. Ruke mu se zatrepu. Jezik

je neka duševna izravanost. Kako ne bi!

Jedan sat prije govorio je delegat Korošec. Svi ministri, svi delegati, svi zajednički činovnici, svi časnici, novinari i slušaoci, ma ako i nisu sporazumi bili sa njegovim izvodima o politici grofa Aehenthala, onu su se iz njegova žive riječi uvjereni, da ona potiče iz unutnjeg uvjerenja govorika.

Nije tako čudo, da je Čingrijevo

mrtilo moralo porazno djelovati na Smoljaku meštra,

Delegat Melko Čingrija čita govor monoton. Kad svrši jednu stranicu, stavi ju izpod nepročitanih. Na jednom se zaustavi malo, da se odmori. Bací pogled na okolo sebe i pred se. U licu

bližao kao krpa. Ruke mu se zatrepu. Jezik

je neka duševna izravan

mu se osudio, čelo oznojilo. Nema pred njim vode. Ni sluge ne obazieš se ljetos na dalmatinskog delegata.

U srcu me je zaboljelo promatrajući i turobovu sliku. Jest, politički ti je pravnik! Jest, u delegacijama stoji u službi orske dalmatinske većine, ali ipak je de gore list, pa u onako velebranom času,

ja se pred cijelim svjetom rešetaju griesi jednike vlaže, boljevo me je, da je deputat Melko Čingrija izgubio sličnu riječ, da njegova riječ gubila u dvorani nerazumljiva u sred mrtve tijene. Govor delegata Čingrije bila je mrtva riječ. Nije postignuo nikakva uspjeha.

Kada je delegat Čingrija dovršio govor, smota papire, turi ih u unutrašnji prsnidžep svog „salonoraka“; pogleda na okolo. U dvorani vladala grobna tijena. Nijedna se ruka ne makla da mu čestita, niti se čulo odjeka pljeska. Deputat Čingrija nije u onom času da je osamijen, da je izbjegao u moru velike politike.

Ji dvorani nastaje živahnost. Delegat u zahvalju se na riječi. Podpredsjednik delegacije podijeljuje riječ delegat Nemuću. Na objedu je Prozivlje delegata Udržala. On je u restoranu, ita li je delegat Pacher u dvorani. Dobiva odgovor da nije. Napokon je dobio riječ delegat Ellbogen.

Ovi su dogadjaji uneli malo života u dvorani. Smijali se je. Taj je smjeli dozvao moje kolege opet na galeriju. Prvi: Što je govorio delegat Čingrija? Ja: Ne znam. Govor mu niesam razumio.

Drugi: Stenografi su ga zabilježili, čitati ćemo ga u protokolu.

Prvi: Vi, klerikalni hudići, radovat ćete se na Čingrijevu uspjehu.

Ja: Varete se! U svim pitanjima, koja

dalmatinski delegat iznese u delegacijama na tapet a nadaves u željezničkom pitanju, nači će odobrjenje ciele zemlje. U nj upire poglede cieila Dalmacija.

Vii: Na svrsi sjednice govoriti će delegat Čingrija o željeznicama.

Ja: Veseli me!

Na svrsi sjednice delegacija razprava-

je se o bosanskoj željeznicama. Kad je razprava bila zaključena, pogledao moga sudruga. Dobio sam odgovor: Čingrija će govoriti u bosanskom odboru.

Nasmijah s i nadobad lakonički: Za to je i bio biran u taj odbor! *

Dok se iza sjednice proniše glasovi, da se je delegat Melko Čingrija razbolio i da će ga za vrieme glavnog sezone delegacija zamjeniti Blažinkin, dođe je Melko Čingrija tražio po cijelo zgradu parlementa zastupnika dr. Tresića. Ni njega ne bilo u parlamentu! Ni on ga nije došao slušati! Neznam što je delegat Čingrija rekao u sebi, kad nije Tresić nigrigje našao, ali da ga je u srču moralno zaboljeti, da ga u onom času ostavio na cijelini i desni prijatelj, te je naravna posljedica. Da dr. Tresić nije došao slušati delegata Čingrije i to je naravna posljedica. Ta Čingrijeva je kandidatura u „Dalmatinskom klubu“ bila iznezena bez Tresićevu znanju; bila je protukandidatura Tresićevom kandidatu dru. Smadlaki.

Pitanje učiteljsko i hrvatsko-demokratska stranka.

Promatrajući i proučavajući sve društvene jadre i nevolje, a napose ekonomiske te u svetu vladaju, svak se sive tvere uverava, da je učiteljski stasi, taj najnudniji i drugi čimbenik prosvjete i izgoja ljudskoga, najmanje i najgorje nagradjen, tada mu treba pomoći; ali ne dodavaju mu na današnju plaću mesarski nametak: mivice, odpadke, kosti, nego da mu se s temelja sva berba tako promiene neka uz mogne, i ako na gospodski, ali barem bez oskude živjeti.

Ma kako u drugim zemljama učiteljski stasi nagradjen bio — a svugде je gore nagnesen njegov trud nego li ikojeg drugog službenika — moramo užvrtati, što i svak vjeruje, jer je očevidno, da je učiteljima u Dalmaciji najgorje osobito od onda, kad su kod državnih, a i drugih stasišta,

* Čingrija naime nije bio biran u bosanski odbor!

uslijed preobilnosti, novci pocienili. Ovo i jest glavni uzrok skupoči, koja muči i mori svakoga, pogotovo učitelja, koji razpolaze sa manjom kolikočinom novca nego li i najmanji posjednik, težak, zanatlija, pogotovo manjam nego li i najmanji plaćenik, bio taj u službi občinskoj, pokrajinskoj, državnoj i čak privatnoj.

Ovu sproporciju nužno je i hora je izravnati. Kako bi se to moglo izvesti, nek se staraju naši odabranici sabora. Pošto je pak to nemoguće izvesti nerazumljivo, nužno je to provesti jedino krešendom.

Protivnosti u narodu, na uređenje ovoga pitanja, nikakove nema; dačape poznato je svakome, puk ju u svoje vrieme očito progovorio, zagovarači želje i potrebe učitelja.

Onima, te iztiču pokrajinske finansijske neprilike, moramo prišapnuti, neki nikače već se ne počeputu! — Kad se nalazi i desetke i stotina hiljada za uvađanje lukusa u nekoje javne ispitivanje, kad se novaca nalazi na nekoj većici, a tamo da se pune žepovi nekojih demagoga tobolčara; kad se dopušta nekojim občinama trošiti i razispitati pučke trude u strančake svrhe; kad se mogu i novci raznih pokrajinskih zaklada u izborne svrhe upotrebljavati — kad se može i mori učiteljima dati ono što im po prirodnom pravu pripada: občinu zalogaj kruha. Gospodari na Zemaljskom Odboru s puta su sašli, nepametno, i nepravedno. Upovravaju s pučkim imanjem, pa — i ako je njima dobro — narod uzdiže nad rasipinom sinovima, a učiteljima je kod njih ko i siromahu pred bogatom Gavanom.

Nevolja, oskudica, tako djeluje na čovjeka, da ga i najkrepljostne — barem može duševno i tjelesno oslabiti, pak — i nemopričljivo na posljedice — počinja i takovih pogrešaka, koje i sam kasnije, ali zaludu, opakuje, te ih i slano plati; ali se opet nekako tješi tim, što će njegova žrtva koristi doneti drugima: žrtva radja žetu.

Ovih zadnjih godina učiteljstvo najviše oseća, kako ga pristiže nevolja, taj teža mora čovjekova; a po uruzanosti, te je medju njima zavladala, očito je — i sami i to skriveno šapaju — latiti će se i u najskrajnjim sredstvima da takovim, kad liepinji nije moguće, usilje nadlaže čimbenike na već obzir prama sebi, na plemenite, pravdom zadojeno čuvstvovanje naprama trecem svojem staluši.

Humanitarnost i prava zahtjeva, da vladajuća stranka umiri, utazi i stravedi gnev-

učiteljstva. A hoće li ona to htjeti učiniti?

Mi dvojimo! A moralna bi i s toga, što su bari učitelji pripogodi da ladjad vladajuće stranke još pliva. Više od jednog njezinog zastupnika može zahtijevati učiteljima svoj mandat, osobito pak to nadomjerno nijehov glavi dr. Ivčeviću. Učitelji spasili mnogoga hrvatsko-naprednjacičkog zastupnika; učitelji spasili njihovog vodju Ivčevića; pa ipak će, za sve te liepe usluge učinjenje hrvatsko-demokratskoj stranci, učitelji dobiti ... brus!

Istina je: trube, razglasuju i na sve giro viču nekoj pojedinci o priredjivanju neke osnovne; ali se ne kaže, hoće li ta biti na pridignute ili na još gore poniznje učitelji? Isto tu osnovu tobože pripravljava? Zemaljski Odbor ne — dakle ovaj se tom tričorom i ne bavi! Dr. Ivčević je odavno, a javno u saboru, u ovom pitanju označio svoje stanovništvo: iz obavljenog kursa (ovo se odnosi na ciklopenu nauku u preparanju) i ne mogu učitelji veće nagrade tražiti. Ovo je bistro, iako ne doslovno. Dr. Ivčević sjezugru unapred se ni slično neće izraziti; neće ovako omalovaljiti naobrazbu učiteljevu, ali će fakultično ostati na svojem stanovništu. Ovo neka čekaju učitelji, ovo će im za učinjene usluge biti i pravedna nagrada!

Ako je istinato (o čemu smo mi pravito izvješćeni) da se osnova spremi, tu sastavlja privatna osoba, a samo da obesjene prostodrušne, te da spasi la cava e la verza t. j. da učiteljima prikaže kako su im harani zastupnici hrvatsko-napredne stranke te ih tako i unapred pridrže u svojoj staroj karaki, koja bez busula i bez timuha još pliva po uzburkanom moru, tražeći vojsku, komilaria i luku, a da se bilo kako od strane propasti spasi.

Opetujemo: nevjerujemo nit da koji privatnik osnovu spremi, a ako ju priugovljiva, predvidjamo, doneti je nepodupr, puni, felit će joj stogod, a možda i što je glavno: neće se postarati za pokriće, za potrebitu glavnici — Moguće je pak i to, da vladajuća stranca i podpunkt osnovu prikaže; ali će u tom slučaju o svakoj školskoj prije u saboru razvrpati, a nju za najadžnju sjednicu ostaviti, pak što se godi! Sabor bi mogao biti nenadno zatvoren, a učitelji neka se vesele osnovi, neka

zahvalni ostanu oticim domovine i neka ... stucaju. — Pripravljala se dakle osnova ili pogreće biti neće!

Da vladajuća stranca ozbiljno miti misli o poboljšanju učiteljskih beriva, o tom je svaki učitelj uvjeren. Uvidjavniji predviđaju i to, da se sabor ni otvrti neće jer to neće htjeti isti naši patres patriae. Oni to pak stanošću znaju; ipak neki od njih tobože pripravila osnovu, a da učitelje pridruži prama stranci harne.

Da hrvatsko - demokratska vladajuća stranca samo nastoji obmamiti učiteljstvo, to nam dokazuje i tobožje razlaganje jedne uvažene ličnosti, a koja ne može ulogu igra među svojim drugovima. Ova ličnost očituje — veli i iskrina — da je i hora učiteljstvo pomoći da je to otežko pitaljne. Promislite, kaže taj čovjek, koliko bi učitelj, i u kratko vrieme u mirovnu pošlo učitelj, a učiteljstvo neće da stupaju, pak eto iz zala na gore. Finansije bi „trpile puno, a nastava i više. Prijed nogo se do uređenja dodje, da sve ove okolnosti treba dobro pomisli.

Ergo: strpite se, ljudi, opašite se, učitelji, dobro širokom i čvrstom pašnjaku i skrom-litarom, od tog bratna ne bude još pogreće.

Ne narod — kako smiju spomenuti — nego kolovodje narodni, na profi volji puka, traže još od učitelja pozitivnosti! Kad bi se ta odnosila na rad u školi, u narodu, želja bi opravdana bila, da dođe mogućnost da se učiteljstvo neće; ali tražiti pokraj svoje neponome, nepametne uprave i rasipnosti, da učitelji u dvorištu stradaju, to je nepravda koja graniči s tiranijom. Onakoje osnove, ovakvi zahtjevi učitelje moralno ponizuju, fizično more! Ovako mačuninsko, varavo, lisicasto postupanje prama noma, neka jednom svrši!

Čujem da je glas o tobožnoj osnovi dopro i do uha ljudi naše Sveze i Saveza, Opareni kožu hlade! Samnjivci posumnjali o istinsti tih glasova, pak se pismeno obratili Zemaljskom Odboru moleći, da bi im poslao prepis osnove, neka uzmognu o njih istome izraziti svoje mnenje. Odbor im sa svom žurnostu odgovori, da im osnove ne Šale, da je on dužan samo saboristu prikazati — nekome drugome.

A pitam ja: jesu li to odborovo postupanje opravdano? Ne vide li više oči nego oko? Tko je upućeniji o učiteljskim pitanjima i njihovoj nepliji, nego li sami učitelji se, Sveze, Savez? Je li ovo Odborovo postupanje pravdno i slobodumno?

A mi velimo: nil de nobis sine nobis! Al što govorimo? Da je tu osnova, da će se sabor otvoriti, da se i samo o uređenju misli, osnovu bi bio odbor i poslao; ali nije nema te nema, pak što da pošalju? Varaju nas, a mi da se tješimo varavim nadama?

Da hrvatsko-demokratska stranka zavarava učitelje, iztaknuti nam je i još jednu mogućnost.

Učitelji su čimbenik na kojem mora svak da računa, pak i vladajuća stranca. Da učitelji nešto mogu, te su dozakali i posljednji izbor. O tom smo nekoje Činjenice već naveli: Hrvatsko-demokratska stranka nit postaje učitelje nit hoće da pojmi nijehov nevolje. Odčetači bi očito ona njima opio, ali nesmisli, od sebe bi ih omrazila, a potrebiti su joj! Što bi dakle? — Diplomatsku političku takтиku upotrebljujući, zavarava ih liepmi rječima, himbom i neistinom. Ona je svjestna svih bezakonja počinjenih kroz ovo malo dana Attemsova vladanja. Ona su tolika i takove narave, te mislimo, da ih toliko i tako bezobzirno ni kroz sve vrieme Nardellovanja nije počinjeno. Obzirom na ove okolnosti, na ove Činjenice, na ove goleme nepravde i protuzakonitosti, pravačka stranca hrvatsko-demokratskoj stranci puno toga duguje. To Ivčević i država sasvim dobro shvaćaju, pak drže, da do saborisanja neće doći sive i ako sabor savzan bio. Ta ih okolnost uoblašćuje da svega i svašta govore i šire da himbenim sirskeim glasovima omame učitelje, te da ih ipnotizuju za još barem jedne izbore, koji bi mogli slediti i puno, prije nego mnogi misle. Himbeni bi sledili ulagajući se učiteljstvu a medjutim bi se opravdavali držanjem pravaša, koji da tobože osuđuje sve njihove liepe namjere prama učiteljskom stalištu.

Hoće li im sve to upaliti? Hoće li im pravaši pasti na liepk? — Mislimo da neće, jer su hrvatsko-demokratske lige dolijale!

Kako će pravaši, tu njima napeti stupicu, s putu ukloniti — to mi nezadamo. Sto će raditi i kako će uđeti svoje djelovanje, to je posao stranke prava; ali bi se morali povladati tako,

da vladajući krugovi usvieste i uvjere, da pravaši ništa ne traže nego samo pravdu, le da se prama njima u njihovu korist barem u koliko mjeri vrši, u koliko se na korist vladajuće stranke zakon krši. U učiteljskom pitanju pak, neka sledi do sadašnjim iskrivenim nastojanjem, ljubavlju i svom energijom, da razkrinjaju Janusove oblike hrvatsko-demokratske stranke, te ju prisile na ozbiljan faktičan rad, i turnu u onu istu jamu, koju je izkopala učiteljska strana prava. *

S.

Iz hrvatskih zemalja.

Tomašićeva audiencija kod kralja.

Nakon višednevнog boravka u Beču, Tomićić povratio se dne 2. o. m. u Zagreb. O njegovu boravku u Beču „Narodne Novine“ pišu, da je ban izvješio ministra predsjednika grofa Khuena-Hedervarya o hrvatskim stvarima i da je učinio poduzi posjet ministru izvanjskih poslova Aehrenthalu. Na Silvestrov primljeno je ban od kraja u poduze poslovnu audienciju. O rezultatu ove audiencije službene novine ništa nejavljuju.

U bečkim političkim krugovima govori se, da će sabor biti sazvan kraljevskim reskriptom, u kojem će biti važne izjave gledi hrvatske politike.

Pad Tomašića?

„Semliner Volksblatt“ navajljuje pad Tomašića, dočin da banom imao postao veliki župan srienski Hideghely (korjeni Magyar), podpanom dr. Šumanović, a ministrom za Hrvatsku Josipovich.

Po drugoj verziji, predstojao bi u Baranoviću, komesarijat sa barunom Pavlom Rauchom.

I opet pokretna sumnjičenja.

Koalicionali imaju da zahvale pravu, pravu, pravu, ako ih Tomašić nije na izborima pokopao. Pravaši su, da Tomašić ne ubere lovovar, u nekim kotorim glasovima glasovali i za srbske samostalce. Ali tek su izbori minuli, koalicionala štampa opet počela sumnjičiti pravaša, koji donosi, da je između pravaša i Tomašića došlo do sporazuma za međusobno podupiranje, a sada da treba samo to, da kralj taj pak odobri.

Glavno glasilo naše stranke odgovrjuje, da je sve to takova glupost, da je ne treba opovrgavati. Stranka prava ne upušta se u nikakve sporazume sa magjarskim eksponentima.

Puste koalicionalne želje.

Koalicionala štampa čuje čak kako traga raste, pa tako zna pričati, kako su neki pravaši vodje kao dr. Milobar, dr. Prebeg, dr. Horvat i njihov bliži prijatelji nezadovoljni sa oštrim izstupom „Hrvatske“ proti Tomašiću, i da bi usliši tog imala jedna trećina pravaških zastupnika izstupiti iz stranke to obrazovati novu grupu i ukrisiti „Hrvatsko pravo“, dočim bi ostali dio pravaša ostao i dalje pod vodstvom dr. Mile Starčevića.

Na ovo dr. Milobar dao je „Neues Tagblatt“ slijedeći izjavu:

„Ovlašćujem vas na izjavu, da je vies prema kojoj bi ja imao sam ili vi više istočišnjika izstupiti iz stranke prava i izdavati svoj vlastiti organ, sasme izmisljena. Nitim imam ja takove nakane, niti se je ikakva takovom insinuacijom k meni približio. Sto se pak tiče ostale napomenute gospode, držim, da vas mogu uvjeriti, da nit jedan ne misli na to da poduzme ovakav korak. Možete biti uvjereni, da ova vies ne ima nikakog realnog temelja.“

Odstup kraljanskog zemaljskog glavara.

Zemaljski glavar vojvodine Kranjske odstupio je. „Slovenec“ piše tom zgodom ovo: „Svi mjerodavni muževi slovenski pučke stranke nastojali su na svacine, da ga nagovore, neka bi još ostao na svom mjestu. Žalbože samo s tim uspijehom, da je još vodio zadnicu sjednicu zemaljskoga sabora i tako je omogućio rješenje najnajviših važnih stvari. Jučer se je (dan 29. prosinca 1911.) gosp. glavar definitivno odlučio za odstup. Stranka je morala poštištivati njegove posebne razloge i uvažati ih. Ponovni stanak zemaljskoga sabora donekle se radi odstupa pl. Šukljetu zavukao, no to je

* Ovaj članak primisno prije nego je odašabora dr. Ivčevića. — Op. ur.

bez svake štetne za zemlju, jer je do 27. februara — kad se opet zemaljski sabor sastaje — dosta vremena na raspolaženje za rješenje proračuna i drugih višecih pitanja.

Iz hrvatskog novinstva.

Glavno glasilo naše stranke „Hrvatska“ novom godinom izšlo je u novom rukuh, na čest stupaca.

Na 31. prosinca počeo je u Zagrebu izlaziti „Neues Tagblatt“. Zastupa opoziciono vanstrančko stanovište. „Agramer Tagblatt“, koalicionalni, prešao je u obzorašku tiskaru, iz koj je „Pokret“ izšao da se preseli u „Hrvatsku tiskaru“.

Ceski narod!

U veljaču 1912. biti će pedeset godina što je bio razvijen prvi sokolski brijak nad malenim skupom oduševljenih muževi českim, zdravim, učajnim, učajnim vježbama, pojčajući sile i zdravlje našega naroda.

Bio je ovdjednu bujnjog razpoloženja naroda českoga, koji se je upravo nalazio na početku novoga svestranoga života! bio je to izraz probudjućeg se svjetnjog narodnog duha, koji su brzo postavili Sokoli na čelu sveukupnog patriocičnog pokreta, te Njemcu, radništvu velikim pokreća i vodja, nezaboravnim Dr. Miroslavom Tyrša i Jindřichu Fügneru povjerljiv vaučer i veliku zadaču podignu duševnih i tjelesnih sila naroda našega na temelju jake i čile tjelesne izobrazbe.

Danas, pedeset godina, nakon što se je od malenog ovog skupa razvila najveća naša narodna organizacija, sastojana današnog od preko tisuću državata, nakon što je Sokolstvo postalo dio našega narodnoga bića i vlastničvo cijelog Slavenstva, hoćemo proslaviti znamjenit ovaj događaj na

VI. Sletu svesokolskom, Ceske obce Sokolske

koji će biti priredjen na dane 28. lipnja do 1. srpnja 1912. u Krkovijskim.

Česko Sokolstvo, svijestno svoje zaštice i ciljeva ovom spojinom, pripravlja se marljivo za ovu velebnu manifestaciju, kojom namjerava svome narodu položiti obračun polstoljedinog svog djelovanja i ponovno prikazati i razjasnit ciljeve svog rada i postignute uspjehe skupinj javnim vježbama mužstva, ženđ i podmladka, te natjecanjima, koja će biti priredjena na letenskoj ravnici.

Sa Českim Sokolstvom nastupiti će i bezbrojni redovi Slavenstvog Sokolstva, koje ovom prigodom priredjiva takodjer

I. Slet Saveza Slavenskog Sokolstva.

Narode čekti! Djeleći s tobom radosnu ovu vijest sjegurni smo, da živa ljubav, kojom s nas do sada u svakom slučaju i dobi susretao, ne će nam od Tebe biti uskrštena niti u ovu prigodu.

Ne idemo za običnom proslavom i ne potrebitim sijem svećanosti, nego bočno izkaz dušok Tvoj smisla za zdravljem i čistom tjelesnom uzroku. Tvoj razvoj, počemo izkaz životne energije i junačkih sposobnosti omladine Tvoje!

Pozivjemo Te dakle na suradnju Narode čekti!, pozivjemo Te na moralnu i materijalnu podršku za izvedbu ovog djela, u kojemu imaš rad naš kroz prvo polstoljeće početi vrhnac u velebnom sličju razvoja i sposobnosti českog Sokolstva.

Na zatrat!

Slavenstvo odbor VI. Svesokolskog Sleta!

Program svečanosti prigodom VI. Svet. Sleteta

Otvor slavenosti slijedi će dn 26. srpnja a trajati do 1. srpnja 1912. 25. svibnja slavenstvo večer otvara od 1. srpnja 1912. 26. lipnja javna vježba djaka srednjih škola

Bolestni na plućima, na grlu,
na zaduhi

Tko hoće da se riše plućnih bolesti ili grilobolje, pa i u težem stupnju, tko hoće da ozdravi od zaduhi, ma kako ona bila stara i činila se neizlječivom, neka se obrati na **A. Wolffsky** Berlin N. 37, Weissenburgerstrasse 79. Mnogobrojne zahvale daju jamstvo za uspjeh njegovog lečenja. — Knjižice badava.

Marko Markovina
SPLIT
Telefon 93.

Skladište i Zastupstvo

Pecí i šparherda,
Eternita
Cijevi, dimnjaka i pločica
: keramike :
Stakala prostih i ornamentalnih
Papendeka tankog i debelog
Zahoda porculane i t. d.

PRODAJEN SVAKOVSTNIH KOŽA NA MALO I VELIKO. PRIMAU
SE I PISNE MARUČICE IZ VANA UZ POUZEĆE, A POZATIM I
:: BEZ POUZEĆA DO IZMINICA UTANČENOG BROKA IZPLATE. ::
INADE VELINU ZALINU OTOTOV CIPELA I RADIONICU SVAKOVSTNE UBICE
I UPANAKA. IZRAĐUJE SE BRZO I TAKO PO NAJFINIJIMA I NAJMODERIJEM
SISTEMU. PODRŠANI SE OSOBITU PREPORUČUJE 66. ČINOVNICIMA, C. KRALJ.
VOJNICYU, OBURZNICIMA I FINANCIJAMA. PRODAJE SE TAKOĐER
I NA Mjesecne Obrone.

AUGUST ŽIGON — SIBENIK.

Anstrijansko parobrodarsko društvo na dionice

„DALMATIA“

uzdržava od 1. maja 1911. slijedeće
glavne pruge:

Trst—Metković A (poštanska)

Potazak iz Trsta ponedjeljak u 5 sati posle podne; povratak svake srijede u 6 sati prije podne.

Trst—Metković B (poštanska)

Potazak iz Trsta u četvrtak u 5 sati posle podne; povratak svake srijede u 6 sati prije podne.

Trst—Metković C (poštanska)

Potazak iz Trsta u subotu u 5 sati posle podne; povratak u četvrtak u 6 sati prije podne.

Trst—Korčula (poštanska)

Potazak iz Trsta u utorku u 5 sati posle podne; povratak u ponedjeljak u 6 sati prije podne.

Trst—Šibenik (poštanska)

Potazak iz Trstavake srijede u 5 posle podne; povratak u utorku u 6 sati prije podne.

Trst—Metković D (trgovacka)

Potazak iz Trsta svake nedjelje u 3 sata pr. posle podne; povratak svake nedjelje u 2.30 posle podne.

Trst—Vis (trgovacka)

Potazak iz Trsta u petak u 5 sati posle podne; povratak svaki četvrtak 8.30 prije podne.

POZOR, RODOLJUBI!

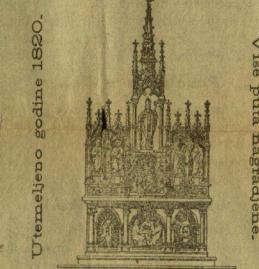
Zahtjevajte posvugdje
naše igrače karte

„PRIMORKA“

Prva slavenska tvornica
igračih karata u Ljubljani.

INSAM & PRIMOTH

St. Ulrich, Groeden (Tirol).

U temeljeno godine 1820.

Kiparske radnje iz drvena za crkve

Kipovi svetaca, oltari, propovjedaoci nice
križni putevi, raspela, jaslice itd.

Katalog uzoraka s cjenama daje se badava.

Za dostavu naručbe do štajcie uključivo sa
skrinjom, ne plaća naručitelj.

Papir i tuljevi za
cigarette
ABADIE
PARIS
Dobiva se u svim trgovinama

EMANUEL I OSKAR KRAUS
:: TRST, VIA S. NICOLO Br. 2 ::

BRZOJAVI: CARAUS, TRST — TELEFON Br. 2066.

Posjećivanja po našim inžinirima, proračuni i nacrti badava.

Krondorferova
alkalička naravna,
kiselica.

Dobiva se u drogariji
V. VUČICA
Šibenik

Како да se očuvamo od želudačne bolesti

Sa želudičnim bolesti u današnje vreme jako mnogo ljudi boluje, a da se tom srećne preporučam u zgodno doba uporabu

Dra. ENGEL'schen NECTAR

koji okrepljuje želudac i omogućuje dobra probavu, te čini svakoga podjuno zdravim. Ti želi očuvati svoje zdravlje do najviše starosti, neka upotrebljava izvrstno, i hvalevredno sredstvo.

Dra. Engel'schen Nectar

Ovaj izvrstni Nektar pronađen je od sok iz zelenih biljina pa mi san dobar grčevina, boji i slaboj probavi ili sluzu. Isto tako NECTAR odstranjuje začlanjenje, nekoliko srčanu kucavici, a daje mnogo bolju mirisnu, tek i ugodno spavanje, dočim be glavobolju i nervoznost uništava. Usljeđe svoga djelovanja, NECTAR na daleko uživa glas, NECTAR djejuje da si krješak i vesel.

NECTAR se dobiva u bocačama za 3 i 4 K u ljekarnama Šibenika, Sinja, Skradina, Tisena, Biogradu na moru, Vrlike, Knina, Zadra, Benkovca, Kastelstarog, Splita te u svim manjim mjestima Dalmacije i u cijeloj Austro-Ugarskoj.

Također raznašu Šekarne u Šibeniku 3 i više boza „Nektar-a“ po originalnoj cijeni i u svim mjestima Austro-Ugarske.

Cuvajte se patovoreњa!

Zahtjevajte samo izključivo

Dra. Engel'schen Nectar

koji žele imati podjuno zdrav želudac. Nektar je izvrstno sredstvo proti želudičnom grčevinu, boji i slaboj probavi ili sluzu. Isto tako NECTAR odstranjuje začlanjenje, nekoliko srčanu kucavici, a daje mnogo bolju mirisnu, tek i ugodno spavanje, dočim be glavobolju i nervoznost uništava. Usljeđe svoga djelovanja, NECTAR na daleko uživa glas, NECTAR djejuje da si krješak i vesel.

NECTAR se dobiva u bocačama za 3 i 4 K u ljekarnama Šibenika, Sinja, Skradina, Tisena, Biogradu na moru, Vrlike, Knina, Zadra, Benkovca, Kastelstarog, Splita te u svim manjim mjestima Dalmacije i u cijeloj Austro-Ugarskoj.

Također raznašu Šekarne u Šibeniku 3 i više boza „Nektar-a“ po originalnoj cijeni i u svim mjestima Austro-Ugarske.

Cuvajte se patovoreњa!

Zahtjevajte samo izključivo

Dra. Engel'schen Nectar

Sirite „Hrvatsku Rieč“!

HRVATSKA VERESIJSKA BANKA

PODRUŽNICA ŠIBENIK

Centralna DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU

DIONIČKA GLAVNICA 2,000.000 K

PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČI 250.000

BANKOVNI ODJEL

PRIMA ULÖZNU NA KNJIZICE U KONTO KURENTU
I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE, OBAVLJA
INKASO, POHRANJUJE I UPRAVLJA VREDNINE. DE-
VIZE SE PREUZIMAJU NAJKULANTNIJE, IZPLATE NA
SVIM MJESTIMA TU I NOZEMSTVA OBAVLJAJU SE
BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE.

MJENJAČNICA

KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERET-
NICE, ZALOZNICE, SRECKE, VALUTE, KUPONE.
PRODAJA SREČAKA NA OBROČNO ODPLACIVANJE.
OSJEGURANJE PROTIV GUBITAKU ŽRIEBANJA. REVI-
ZIJA SREČAKA I VREDNOSTNIH PAPIRA BEZPLAT-
NO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA.

TVORNICA PAPIRNATIH VREČICA

ANTE ZORIĆ - ŠIBENIK - (DALMACIJA).

Tvornica je uređena sa svim potrebnim strojevima
Izrađuje vrećice u svim veličinama i u svim bojama.
Ovo je prvo i jedino domaće poduzeće ove vrste.
Ciene su vrlo umjerene, te domaći potrošači ne će
imati razloga, da pored domaćeg poduzeća služe
se iz vana.

- NARUČBE SE IZVRŠUJU VRLO BRZO I TOČNO. -

LJEPOTA I UMILJATO LICE postizava se kroz uporabu

AACHENER - THERMALOVOG SAPUNA

Koji je ujedno najbolje sredstvo za očuvanje proti kožnoj bolesti

Dobiva se samo kod braće M. V. ŠKUBANJA — SIBENIK (Dalmacija).

Cijena jest za komade od I-e vrsti K 2·40

" " " II-e " " 1·60

Cijena jest za komade od III-e vrsti K 1·40

" " " IV-e " " .80

POSLE UPORABE